

Oči so mu bile sicer trdno sklenjene, a ostali obraz brez izraza bolesti...

Jaz pa se poleg ginjenosti nisem mogel vzdržati, da bi se ne spomnil one noči, pripovedovanja o njegovem nosu, njegove priljubljene:

Jura, Jura, stari vojak,
Pije, pije iz pipe tobak.

O, nič več je ne bom čul iz Tvojih ust, nič več se ne bom naslajal ob Tvojih dovtipih. Smrt je končala svoje delo, Ti si nem...

Basni o levu.

Po Ezopu, Lafontainu in Krilovu priredil Brinjos.

13. Lev.

ev se je bil silno postaral: kosti so ga bolele in postelja mu je bila pretrda. Tudi premrzlo mu je bilo v skalnatem brlogu.

In pozval je k sebi svoje kneze in boljarje, gostodlake volke in medvede kosmatince. Kralj živali jim izpregovori z drgetajočim glasom: „Prijatelji, za mene, oslabelega starčka, je ta postelj pretrda. Vsa rebra me bolé od ostrega kamenja. Svetujte mi, kje naj poiščem mehke volne, ne da bi delal krivico ne ubogim, ne bogatim.“

„Presvetli lev!“ odgovoré velikaši, „kdo bi ne dal rad volne s svoje kože, da le ustreže tebi! In saj ni pičlo število kosmatih podložnih med nami: jeleni, koze, srne, lanjci¹⁾ — vsi ti radi poklonijo svoje kože. Zbog tega jih tudi konec ne bo; še lažje jih bodo nosile noge.“ — Rečeno, storjeno; polovili so kratkodlako divjачino in jo oskubli do kože. Še za kocinastega medveda in gostodlakega volka je nekaj ostalo.

Lev pa je hvalil velikaše za njih dobrosrčni svet.

Dobrosrčnost je pač lepa stvar,
Le ob kožuhi bližnjega se greti nikar!

Krilov.²⁾

¹⁾ Lanjec je neke vrste jelen lopatastih rogov.

²⁾ Ivan Andrejevič Krilov je znan zbog svojih krasnih basni širom sveta. Rodil se je leta 1768. v Moskvi. Krilov je bil v kljub svoji pisateljski slavi zelo skromnega vedenja in povsem priproste obleke, a tudi prav šaljive govornice. Še na smrtni postelji ga ni minila njegova dobra volja. Svojo bolezen si je namreč nakopal s tem, da je pokvaril želodec — mož je bil zelo ješč — s posušenimi jerebicami. Ko ga je obiskal nekaj dni pred smrtjo njegov prijatelj Rostovcev, mu je dejal Krilov: „Pač škoda, da mi smrt že na vrata trka; napisal bi še rad svojo poslednjo basen o samem sebi.“

„Kakšno basen?“ povpraša Rostovcev.

14. Lev in lisičica:¹⁾

Lisičica še ni nikdar videla leva. Ko ga je prvikrat srečala, se ga je tako ustrašila, da bi jo bilo skoraj strahu konec. Nedolgotega je naletela zopet na njega: tudi sedaj se je še tresla ko šiba na vodi, toda lev se ji je zdel vendar nekoliko manj strašen. Tretjikrat ga je pa že celó nagovorila in prav po domače z njim kramljala.

Danes pred mogočnim
Strah zapira mu še sapo,
Jutri premišljuje,
Če naj sname pred njim kapo.

Krilov.

15. Lev, srna in lisica.

Lev je podil po goščavi srno. Bil ji je že prav blizu za hrbtom, in cedile so se mu že sline po gotovem, tečnem kosilu. Da bi mu preganjana žival ušla, zdelo se je nemogoče: steza se je končavala pred širokim brezdom. Toda lahkonomga srna je napela vse svoje sile: kakor puščica z loka je švignila nad prepadom — in skočila je na skalo ono stran brezdna. Lev je osupnil in se ustavil.

Prav ta trenutek se priplazi k levu njegov verni prijatelj, lisica.

„Kaj vidiš moje oči!“ pravi ona, „ti, ki si tako spreten in močen, ti bi se dal osramotiti od kilave srne? Samo da hočeš, in storiš lahko čudesa! Naj bo prepad širok, kakor hoče, preskočiš ga gotovo. Veruj mi, ne svetovala bi ti, ako bi ne poznala tvoje moči in spretnosti.“

Ko je lev to slišal, vzkripela mu je kri.

Prihulil se je na vse štiri noge in švignil nad globino. Toda ni se mu posrečilo; strmoglavil je v prepad in se pobil na smrt.

A kaj li njegov svetovalec in verni prijatelj?

Spoznal je takoj, da ne bo levu nikdar več treba ne sveta ne laskanja. Priredil je zato kar na tistem mestu sedmino, in preden je potekel mesec, je že oglodal prijatelja do belih kosti

Krilov.

16. Lev in človek.

Lovec je nastavljal zanjke med drevesa, čakajoč na divjačino. Med tem pa je njega samega zalezal lev in ga je podrl s šapo na tla.

„Umri, zatracana stvar!“ zarjove razjarjeni lev in odpre nad njim svoje žrelo. „Zdaj bomo videli, kje je tvoja pravica, kje tvoja moč in neustrašenost,

„No veš, tako-le nekako: Natovoril je kmet na voz posušenih rib, da jih popelje na trg. A kljuse njegovo je bilo že staro in slabotno. Kmetič pa se ni brigal za to; naložil je toliko tovara, kolikor ga je spravil na voz. Sosedje so se mu posmihali, češ, slaba bo predla kljusetu. — Vidiš, ljubi prijatelj, tudi mene je taka doletela. „Suhe jerebičice mi ne bodo težile želodca, sem si mislil, a vendar mi bodo prinesle smrt.“ In res, nekaj dni potem — 9. novembra leta 1844. — je umrl ljubeznivi Krilov, čigar spomin se ne časti le na Ruskem, ampak povsod, kjer poznajo njegove ljubke basni. — Pis.

¹⁾ To basen je prikrojil Krilov po Ezopu.

s katerimi se vi ljudje toliko ponašate in bahate. Vsem stvarjem hočete biti vladarji, da, še nad nas leve se hočete povzpeti za kralja. Dokaži sedajle meni v krempljih, če je tvoja moč tolika kakor tvoja bahatost!“

„Ne moč — ampak razum nam daje nad teboj oblasti,“ odgovori mu človek, „in jaz še sedaj trdim, da z lahkočo premagam ovire, katerim ti nisi nikakor kos.“

„O vaši širokoustni hvali sem slišal že marsikatero pravljico!“

„Ne s pravljico, temveč z dejanjem ti morem to dokazati. Sicer pa, če lažem, saj me moreš tudi pozneje raztrgati. Poglej: med tem-le drevjem je razpeta pajčevina. Kdo izmed naju predere hitrejši skozi njo? Saj vidiš, ta mreža ni kamenita stena, — vsak najmanjši vetrič jo že zaziblje. In vendar ti pravim, da s svojo močjo ne predereš za mano.“

„Poskusiva!“ pravi lev, „videti hočem, kdo bo poprej na oni strani!“

Ko se čuti lovec prostega, smukne urno pod zanjke, pripravljen vsak hip, da jih zadrigne.

Kakor puščica z loka se je spustil lev njemu v sled. Ker pa ni poznal umetne mreže, se je zapletel v zanjke in žalostno poginil.

Dobil je lovec stavo,

A lev zapadel glavo.

Krilov.

Kozji pastir.

draženski otroci niso hudobni, a poredni so pa le včasih, osobito se po stari draženski navadi kaj radi dražijo. Bog ve, znabiti je celó radi tega vas Dražence dobila svoje ime. Posebno radi so dražili Lešnikovega Toneta, ker je bil — kozji pastir. To je bilo nekaj novega za draženske paglavce, ko so si Lešnikovi kupili kozi, Dimko in Belko. Krave so poznali, krave so pasli, a kôz še niso doslej videli. Takoj sta bili med vaško otročjad dve stranki; eni so hvalili koze, drugi so jih pa grajali, češ, grde so, krave so stokrat lepše. Samo ob sebi se razume, da je bil Lešnikov Tonek pri oni stranki, ki je hvalila koze. Začetskoma je imel Tonek bore malo somišljenikov, a ko je pričel nositi v šolo kozji — sir, tedaj je imel nakrat obilo prijateljev, ker vsem se je zdel sir jako okusen. — Čeravno je bil sir dober, svoje navade, draženja, le niso mogli opustiti. Zameril ni, pač pa je neustrašeno branil svoji kozi in vsaki še tako predrzni besedi je vedel primerno odgovoriti.

Lešnikovi so imeli kočo in nekoliko njiv. Tonek je hodil že drugo leto v šolo, a štiriletna Lojzika se je igrala doma. Tonek in Lojzika sta se kaj rada imela. Če sta se tudi včasih sporekla radi kake malenkosti, bila sta si takoj zopet dobra, ker pogrešala sta takoj drug drugega. Rada bi bila